

18. Перебейнос В.И. Проблемы значения в дескриптивной лингвистике. - В сб.: Наукові записки ЧДП. Черкаси, 1962, с.143-162
19. Перебейнос В.И. Исследование лексической системы на основе аппликативной порождающей модели – В сб.: Структурно-математична лінгвістика. Київ: Наукова думка, 1965, с. 66-83
20. Курилович Е. Очерки по лингвистике М.:Тривиум , 490 стр. ISBN 5-1251-0188-5
21. Кузнецова А. И. Понятие семантической системы языка и методы ее исследования. – М., 1963
22. Сепир Э., Язык: Введение в изучение речи. М-Л., 1934, Соцгиз, 222с.
23. Sapir, Edward. In: Mandelbaum, David G. (ed.) Selected Writings of Edward Sapir. In Language, Culture, and Personality. Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1949, p. 593.
24. Пиотровский Р.Г., К.Б. Бектаев, А.А.Пиотровская Математическая лингвистика М.: Высшая школа, 1977, 383с.
25. Ревзин И.И. Модели языка. М.: Изательство АН СССР, 1962, 191с.
26. Нелюбин Л.Л. Перевод и прикладная лингвистика. М.:Высшая школа, 1983, 207 с.
27. Тер-Минасова С.Г. Word-Combination: Theory and Method. Изд-во МГУ, 1974. 2,5 п.л.

УДК:81'25

Шевцова О.В.
(Київ, Україна)

ТЕОРІЇ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ В НАУЦІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Стаття присвячена дослідженню існуючих у науці перекладознавства теорій еквівалентності. Проводиться аналіз динамічної еквівалентності, інформативної, комунікативної та семантичної моделей, а також ієрархічних моделей перекладу, пропонується введення двох нових рівнів в розрізі ієрархічних моделей еквівалентності.

Ключові слова: еквівалентність, інваріант, транслят, комунікат, гетеро валентність.

Статья посвящена исследованию существующих в науке переводоведения теорий эквивалентности. Проводится анализ динамической эквивалентности, информативной, коммуникативной и семантической моделей, а также иерархических моделей перевода, предлагается введение двух новых уровней в разрезе иерархических моделей эквивалентности.

Ключевые слова: эквивалентность, инвариант, транслят, коммуникат, гетеро валентность.

The article deals with the study of theories of equivalence existing in translation studies. Dynamic equivalence, informative, communicative and semantic models, as well as

© Шевцова О.В., 2011

hierarchical models of translation are analyzed, two new levels in terms of hierarchical models of equivalence are suggested.

Key words: *equivalence, invariant, translate, communicate, ion valence.*

У сучасному перекладознавстві можна виявити три основних підходи до визначення поняття «еквівалент». В цілому Ахманова О.С. називає еквівалентом одиницю мови, яка співпадає по функції з іншою, здатну виконувати ту ж функцію, що й інша одиниця мови. А.Попович під стилістичною та змістовою еквівалентністю вбачає функціональну рівноцінність елементів оригіналу і перекладу. [8:27] К.Раїс і Г.Вермеєр стверджують, що поняття «еквівалентність» охоплює співвідношення як між окремими знаками, так і між цілими текстами. [10:145] Еквівалентність знаків ще не означає еквівалентність текстів і, навпаки, еквівалентність текстів зовсім не має на увазі еквівалентність усіх його сегментів. Еквівалентність при цьому виходить за межі їх мовних параметрів і включає також культурну еквівалентність. За допомогою еквівалентності зберігається інформаційна схема повідомлення, тобто вона зорієнтована на досягнення бажаного результату перекладу – адекватності. Федоров А.В., наприклад, використовуючи замість «еквівалентності» термін «повноцінність», каже, що ця повноцінність включає «вичерпну передачу смислового змісту оригіналу.» [12:118] Саме поняття «вичерпна передача» має означати, що переклад матиме такий самий зміст, що й оригінал.

Таким чином, визначивши переклад як «процес перетворення мовленнєвого витвору однієї мови в мовленнєвий витвір іншої мови при збереженні незмінного плану змісту, тобто значення й вказавши, що під змістом слід розуміти всі види відносин, в яких знаходиться мовленнєва одиниця, Бархударов Л. С. зазначає, що про незмінність можна говорити лише у відносному сенсі, що при перекладі втрати неминучі, тобто має місце неповна передача значень, які виражені в тексті оригіналу. [1:120]

Другий підхід до вирішення проблеми перекладацької еквівалентності полягає у спробі встановити у змісті оригіналу якусь інваріантну частину, збереження якої необхідне й достатнє для досягнення еквівалентності перекладу. Найчастіше на роль такого інваріанту пропонується або функція тексту оригіналу, або ситуація, описувана в даному тексті. Іншими словами, якщо переклад може виконати ту ж функцію, чи описує ту ж реальність, що й оригінал, такий переклад є еквівалентним. [6:118]

На жаль, такий підхід не дає бажаних результатів. Яка б частина змісту оригіналу не обиралась в якості основи для досягнення еквівалентності, завжди виявляється множинність перекладів, які реально виконують і забезпечують міжмовну комунікацію, в яких дана частина вихідної інформації не збережена. І навпаки, існують переклади, де вона збережена, але вони не здатні виконувати свою функцію в якості еквівалентних оригіналу.

Третій підхід до визначення перекладацької еквівалентності можна назвати емпіричним. Його суть полягає у тому, щоб не намагатися апіорі вирішувати в чому має виражатися загальність перекладу і оригіналу, а зіставити більшу кількість реально виконаних перекладів з їх оригіналами і подивитися, на чому ґрунтується їх еквівалентність. [6:119]

Таким чином, для вирішення даної проблеми корифеями перекладознавства була розроблена низка теорій еквівалентності:

Теорія динамічної еквівалентності (Ю.Найда) На думку автора, все, що можна сказати однією мовою, можна передати іншою, якщо тільки основним елементом не є форма повідомлення. Питання потенційної і фактичної еквівалентності завжди були одним з найбільш спірних питань. Так можна пояснити переклад «white as snow» як «дуже-дуже білий» для тих народів, які ніколи не бачили сніг.

У випадку, коли всі мови відрізняються за формою, цілком очевидним є те, що для збереження змісту повідомлення, потрібно змінити його форму. Наприклад, номіналізацію грецького вислову «baptism of repentance» («хрещення через покаяння») перекладено на англійську через дієслівну форму «repent and be baptized» («покайся і похрестися»). Межі, в яких потрібно змінювати форми для збереження змісту залежать від лінгвістичної та культурної відстані між мовами, таким чином найпростіше досягти еквівалентного перекладу в споріднених мовах. Практичні імплікації нового концепту перекладу можна простежити через переходину від формальної еквівалентності до динамічної. Формальна еквівалентність передбачає чітке дублювання порядку слів та класів в перекладі, тобто іменники перекладаються іменниками, а дієслова – дієсловами, тоді як в центрі динамічної – зберегти зміст повідомлення. Динамічна еквівалентність тому визначається через ступінь відповідності реакції цільової аудиторії в цільовій мові реакції адресантів у вихідній мові. Реакція ніколи не може бути однаковою з огляду на культурні та історичні відмінності, але має бути високий рівень еквівалентності реакції, інакше переклад не досягне своєї основної мети.

Інформативна модель (В.Виноградов.) Виноградов В. С. вважає, що трактування й класифікація перекладацьких відповідників (цей термін застосовується як синонім терміна «еквіваленти») повинна враховувати ряд параметрів, серед яких: об'єм інформації, яка передається, форма вираження, характер функціонування в мові і спосіб співвіднесеності. Перекладацькі еквіваленти визначаються як «слова і словосполучення перекладу й оригіналу, які в одному зі своїх значень передають рівний чи відносно рівний об'єм важливої інформації і є функціонально рівнозначними». [2:7] Відзначається, що велика кількість семантично неповних за об'ємом інформації, яка передається (часткових) еквівалентів є наслідком не лише багатозначності, але й іншої важливої характеристики лексичної системи – різноманітного об'єму плану змісту кореспондуючих слів в різних мовах. Так, неповнота еквівалентів часто пов'язана з відмінністю гіпо-гіперонімічних характеристик семантики слів. Часткові відповідники уточнюються на рівні словосполучення чи фрази, а також компенсуються в перекладі у ширшому контексті. Тому вони дозволяють зберегти варіант загального змісту вихідного тексту та тексту перекладу.

Відсутність повної еквівалентності пояснюється не лише розходженням денотативного ядра значення корелюючих слів та вихідної мови та мови перекладу. Неспівпадіння є результатом відмінностей конотативної інформації – емотивно-експресивної та фонової, а також відмінностей стильового, соціогеографічного характеру.

Комунікативна модель (Г. Сгер, О. Каде, О. Нойберт) В ранніх працях О. Каде визначав перекладацьку еквівалентність як інваріантність плану змісту і плану вираження знаку в оригіналі та перекладі. Варто зазначити, що в перекладознавстві термін інваріант трактується по-різному: як мовна реальність, яка проявляється в загальності значень чи референції; як конструкт, ідеальна сутність, яка виникає в результаті абстрагування, яке дозволяє виділити узагальнену властивість чи набір загальних ознак; як множинність

чи сукупність варіантів. При цьому збереження денотативної інваріантності визнавалось мінімально обов'язковою умовою, сигніфікативне значення, інваріанти плану вираження і прагматичні варіанти вважались факультативними в залежності від характеру й мети трансляту. Оптимальний транслят повинен характеризуватися збереженням всіх об'єктивних можливих інваріантів.

Пізніше в пошуках критеріїв еквівалентності О. Каде робить акцент на оцінці комплексного впливу тексту перекладу в умовах конкретної комунікативної ситуації. Він наполягає на необхідності розрізнити поняття тексту як мовного утворення – макрознаку, зміст якого визначається взаємодією семантики складових його одиниць, і тексту як одиниці комунікації – «комуніката», який володіє смислом, що виникає при інтеграції мовного макрознаку в комунікативну ситуацію. Таким чином, змістом комуніката є смисл, а його формою – послідовність мовних знаків, включаючи маніфестовані в них значення. Виступаючи в якості комуніката, текст вміщує більше інформації, ніж її маніфестує в своїх значеннях ланцюг мовних знаків. Між значенням і смислом існує регулярне відношення: певні значення в певних ситуаційних умовах породжують певний смисл. [4:74]

Оскільки в будь-якому акті комунікації носіями повідомлення виступають комунікати, сутність перекладу полягає в заміні не текстів, а комунікатів. Таким чином, створення еквівалентного комуніката при перекладі може й повинно супроводжуватися більш-менш суттєвими змінами тексту оригіналу. [4:84] Комунікативна ситуація може змінюватися у відповідності з загальною метою власне акту двомовної комунікації. О. Каде наполягав на направленості перекладу як на комунікат, так і на макрознак оригіналу. Хоча пріоритет, на його думку, повинен належати комунікату, всі зміни макрознаку повинні бути суворо обумовлені вимогами двомовної комунікації.

Г. Єгер у науковій праці «Трансляція та трансляційна лінгвістика» досліджує проблему перекладацької еквівалентності, яка розкриває саму суть перекладацької діяльності. Г. Єгер намагається дати суто лінгвістичне визначення поняттю перекладацької еквівалентності. [3:141] Він виходить з положення, що переклад повинен бути комунікативно еквівалентним оригіналу. Це означає, на його думку, що обидва тексти повинні мати однакову комунікативну значимість, цінність, яку слід розуміти як розумовий образ, який текст викликає у свідомості комунікантів. В якості виходу з такої ситуації Г. Єгер пропонує замінити комунікативну значимість її лінгвістичним експлікатом, тобто змістом самого тексту, яке у взаємодії з екстралінгвістичними факторами і створює цей складний розумовий образ. Такий зміст, який виводиться безпосередньо зі значень (функцій) мовних одиниць, які складають текст, пропонується йменувати функціональною значимістю (цінністю), а співвідношення функціональних значимостей оригіналу та перекладу означити ме їх функціональну еквівалентність.

Г. Єгер визначає функціональну значимість тексту, як сукупність трьох видів його мовних значень: актуального сигніфікативного значення, актуального членування та внутрішньолінгвістичного і прагматичного значення. Досягненню функціональної еквівалентності можуть заважати два ряди факторів. Один ряд факторів визначається співвідношенням систем і правил функціонування вихідного тексту і тексту перекладу, які в ряді випадків не дозволяють текстам оригіналу і перекладу мати однакову функціональну значимість. Відносну функціональну еквівалентність, яка максимально можлива при даному співвідношенні двох мов, пропонується називати «максимальною еквіва-

лентністю». Другий ряд факторів носить мінливий, більш-менш випадковий характер: знання та вміння перекладача, умови його роботи. Вони в принципі можуть бути усунені, але їх вплив може призвести до неповної комунікативної еквівалентності перекладу чи навіть до його комунікативної нееквівалентності («гетеровалентності»). [3:154]

В роботі «Комунікативна і максимальна еквівалентність текстів» Г. Єгер уточнює поняття комунікативної еквівалентності, пов'язуючи його із здатністю адресата повідомлення вилучати з нього інформацію, що передається. В результаті він виділяє п'ять типів мовного посередництва:

I. Текст перекладу максимально еквівалентний тексту оригіналу. При цьому можливі два випадки [6:251]:

1. Адресати повідомлення в перекладі володіють такими ж можливостями для вилучення інформації, як і одержувачі повідомлення в оригіналі – переклад комунікативно-еквівалентний оригіналу.

2. Адресати повідомлення в перекладі володіють іншими можливостями для вилучення інформації, ніж одержувачі повідомлення в оригіналі – переклад комунікативно-гетеровалентний оригіналу.

II. Текст перекладу не володіє максимальною еквівалентністю по відношенню до тексту оригіналу. При цьому можливі три випадки:

1. Адресати оригіналу і перекладу володіють різними можливостями для вилучення інформації, а ця відмінність відповідає відмінності між значеннями текстів оригіналу і перекладу – переклад комунікативно еквівалентний оригіналу.

2. Адресати оригіналу і перекладу володіють різними можливостями для вилучення інформації, і ця відмінність не відповідає відмінності між значеннями текстів оригіналу і перекладу – переклад комунікативно гетеровалентний оригіналу.

3. Адресати оригіналу і перекладу володіють однаковими можливостями для вилучення інформації – переклад комунікативно гетеровалентний оригіналу.

Отже, комунікативна еквівалентність перекладу полягає у збереженні тої загальної частини комунікативної значимості оригіналу, якою останній володіє для своїх адресатів. [6:253]

Семантична модель (А. Жолковський, Дж. Кетфорд, П. Ньюмарк, А. Федоров) У своїй праці «Лінгвістична теорія перекладу» Дж. Кетфорд пропонує встановити еквівалентність двох відрізків тексту емпіричним шляхом [15:27]: аналізуючи вже виконані переклади чи пропонуючи досвідченому перекладачу перекласти відрізок тексту оригіналу. При цьому виявлені еквіваленти необов'язково формально відповідатимуть один одному, тобто займати приблизно однакове місце в системах вихідної мови та мови перекладу. Вони також не матимуть однакові значення, оскільки кожна мова має свою власну систему значень, й тому значення одиниць оригіналу не можуть співпадати зі значенням одиниць перекладу.

Таким чином, перекладацька еквівалентність не означає ні формальної відповідності, ні рівнозначності значень. Єдиною умовою еквівалентності Дж. Кетфорд вважає вимогу, щоб вони могли замінити один одного в даній ситуації, що й встановлюється при емпіричному аналізі. Елементарні смисли є сукупністю розрізняльних ознак як суми ситуативних рис, які є суттєвими для даного тексту. Звідси висновок, що *еквівалентність*

при перекладі з'являється тоді, коли встановлюється відповідність між розрізняльними ознаками тексту у вихідній мові та тексту мови перекладу.

Окрему увагу приділяємо поглядам вітчизняних перекладознавців та їх теоріям еквівалентності. Рецкер Я. І. розробив теорію закономірних відповідників, в якій поняття еквівалентності розповсюджувалось лише на мікроодиниці тексту. В рамках даної теорії була запропонована наступна класифікація міжмовних відповідників [9:58]: еквіваленти; варіантні і контекстуальні відповідники; різні види перекладацьких трансформацій чи адекватних замінів.

Над *ієрархічними моделями еквівалентності* працювали такі видатні перекладознавці, як Комісаров В.Н., Гак В. Г., Львін Ю.І., В. Коллер. Вернер Коллер вважає, що поняття еквівалентності набирає реальний смисл лише в тому випадку, коли уточнюється тип еквівалентних відношень між текстами.

Вид еквівалентності уточнюється шляхом зазначення на ті конкретні якості оригіналу, які повинні бути збережені в перекладі. В. Коллер виділяє: денотативну еквівалентність – збереження предметного змісту тексту; конотативну еквівалентність – передачу конотацій тексту шляхом цілеспрямованого вибору синонімічних мовних засобів; текстуально-нормативну еквівалентність – орієнтовану на жанрові ознаки тексту, на мовленнєві і мовні норми; прагматичну еквівалентність, яка передбачає певну установку на реципієнта; формальну еквівалентність, орієнтовану на передачу художньо-естетичних, каламбурних, індивідуалізуючих та інших формальних ознак оригіналу.

Кожного разу, перекладаючи текст, перекладач стоїть перед завданням встановити ієрархію вимог еквівалентності відносно тексту, яка варіюється від тексту до тексту. Головною завжди лишається вимога, що передбачає передачу комунікативного ефекту вихідного тексту. Вона полягає у визначенні того чи іншого аспекту чи компоненту, який є головним в умовах даного комунікативного акту. Отже, на думку В. Коллера, саме комунікативно-прагматична еквівалентність формує співвідношення між іншими видами еквівалентності – денотативною, конотативною, текстуально-нормативною та формальною. [16:127]

Якщо у В. Коллера всі види еквівалентності вибудовані в одній площині, то Комісаров В. Н. розміщує їх в ієрархічній структурі, а в якості обов'язкової умови еквівалентності постулюється «збереження домінантної функції висловлювання» (функціональний інваріант перекладу).

«Теорія рівнів еквівалентності» - це модель перекладацької діяльності, заснована на припущенні, що відношення еквівалентності встановлюються між аналогічними рівнями текстів оригіналу і перекладу. Основою цієї моделі є виділення у змісті тексту ряду послідовних рівнів, які відрізняються по характеру інформації, яка передається від джерела до рецептора.» [5:62]

Суть цієї теорії полягає в тому, що відмінності в системах вихідної мови та мови перекладу та особливостях створення текстів в кожній з цих мов в різній мірі можуть обмежувати можливість повного збереження в перекладі змісту оригіналу. Тому, перекладацька еквівалентність може базуватися на збереженні (і відповідній втраті) різних елементів змісту, які містяться в оригіналі. В залежності від того, яка частина змісту передається для забезпечення його еквівалентності, розрізняються різні рівні (типи) ек-

вівалентності. На будь-якому рівні еквівалентності переклад може забезпечувати міжмовну комунікацію. [7:51]

Дійсно, для забезпечення успішного акту міжмовної комунікації іноді достатньо жестом вказати на потрібний предмет, замість того, щоб перекладати фразу.

В тексті, який передається від джерела рецептору Комісаров В.Н. пропонує виділити п'ять основних рівнів плану змісту [5:66]: 1.рівень мовних знаків (слів); 2. рівень висловлювання; 3.рівень (структури) повідомлення; 4.рівень опису ситуації; 5. рівень цілі комунікації.

Наведена послідовність рівнів, на думку Комісарова В. Н., відображає не лише структуру змісту тексту, але й основні етапи аналізу переданого тексту. Спочатку ідентифікуються мовні знаки, тоді «послідовно проявляється зміст тексту, який аналізується на рівні висловлювання, повідомлення, опису ситуації й приходиться до розуміння змісту цілого на рівні цілі комунікації». Еквівалентність на вищих рівнях не означає еквівалентність на нижчих рівнях, тоді як еквівалентність на нижчому рівні автоматично передбачає еквівалентність і на вищих рівнях, оскільки перекладач повинен послідовно в'яснити всі рівні змісту оригіналу від мовних знаків до цілі комунікації.

Заснований на цій моделі процес перекладу Комісаров В.Н. описує таким чином: сприймаючи текст, перекладач переходить з одного рівня на інший знизу вгору, проявляючи всі рівні змісту. Тоді, перейшовши до використання мовного коду мови перекладу, він проходить всю ієрархію рівнів у зворотному напрямку, послідовно перевіряючи, чи не визначає однозначно кожен рівень змісту кінцевий варіант перекладу. Якщо який-небудь рівень вже вимагає обов'язкового вживання певних форм, перекладач робить цей вибір. Якщо таке обмеження відсутнє, він переходить до наступного рівня, слідкуючи за тим, щоб варіант перекладу, який встановлює еквівалентність з оригіналом на нижчих рівнях, не суперечив вищим рівням змісту. [6:122]

У подальших дослідженнях Комісаров В.Н. змінив послідовність виділених ним рівнів на зворотну та ввів термін тип еквівалентності, спочатку вживаючи його поряд з терміном рівень, а тоді замість нього [11:253].

Зміна послідовності розміщення і розгляду рівнів викликано тим, що мова йде одночасно про два різні набори рівнів. З однієї сторони, виділяються рівні змісту в тексті, і в цьому випадку дійсно значення окремих слів представляють собою нижчий рівень, з яких в результаті їх взаємодії складається зміст висловлювання, яке також має своє значення в процесі спілкування. З іншої сторони, мова йде про рівні еквівалентності змісту двох текстів – оригіналу і перекладу. Еквівалентність на рівні мовних знаків – це еквівалентність на рівні цілі комунікації + еквівалентність на рівні опису ситуації + еквівалентність на рівні структури повідомлення + еквівалентність на рівні висловлювання + збереження мовних знаків. [11:254]

Ми доходимо висновку, що найбільш об'ємною є все ж таки є ієрархічні моделі типів еквівалентності, які будуються за рахунок досягнення еквівалентного перекладу на різних рівнях мови. Ще одним прибічником цієї теорії є М. Бейкер, яка пропонує детальніший перелік умов, які формують концепцію еквівалентності. Вона досліджує поняття еквівалентності на різних рівнях по відношенню до процесу перекладу, включаючи різні аспекти перекладу, таким чином поєднуючи лінгвістичний та комунікативний підходи. [14:11-12] Вона визначає: еквівалентність, яка виникає на рівні слова (морфеми) та по-

над рівнем слова та підкреслює що під час перекладу цей фактор є першим, на який перекладач звертає увагу; граматичну еквівалентність, яка відноситься до різноманіття граматичних категорій в різних мовах, текстуальну еквівалентність, посилаючись на еквівалентність між текстами вихідної мови та мови перекладу щодо інформації та когезії, прагматичну еквівалентність, посилаючись на стратегії імплікативних форм та стратегій уникнення під час процесу перекладу.

Ми, у свою чергу, пропонуємо ввести до даної теорії ще два рівні еквівалентності: крос-культурний та інтердисциплінарний.

Переклад є поняттям міжкультурним, і деякі вчені трактували його, виходячи з поняття саме «культура». Сфера крос-культурної комунікації охоплює процеси адекватного розуміння культурного тексту. Декодіфікація культурного тексту-повідомлення, що відбувається в даному випадку, має відбуватися за правилами відправника. В іншому випадку повідомлення ризикує бути неправильно інтерпретованим чи інтерпретованим правильно, але не до кінця. Розуміння (доступність інформації) відбувається за умови адаптації кодів двох культурних систем задля виконання даного завдання. Ми маємо на увазі, що це твердження слід інтерпретувати як намагання підтримати спільність перед лицем репрезентацій розбіжностей, що їй суперечать.

Інтердисциплінарний рівень передбачає інтерпретацію текстів, як репрезентантів певної дисципліни. Зокрема, йдеться про мову юридичних документів, яка становить концептуальну картину окремого виміру з вміщеним в себе крос-культурним аспектом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бархударов Л.С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода /Л.С. Бархударов. - М.:Международные отношения,1975. - 237 с.

2. Виноградов В.С. Перевод: Общие и лексические вопросы./В.С. Виноградов. -2-е изд., перераб. - М.: Университет, книга, 2007. - 240 с.

3. Егер Г. Коммуникативная и функциональная эквивалентность // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике: сб. научных статей под общей ред. перевода с англ., нем., фр. В.Н.Комиссарова. М.: Международные отношения, 1978. - с.137-156.

4. Каде О. Проблемы перевода в свете теории коммуникации// Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике: Сборник статей. – М.: Международные отношения, 1978. – с.69-90.

5. Комиссаров В. Н. Слово о переводе (очерк лингвистического учения о переводе) / В.Н. Комиссаров. - М.: Междунар. Отношения, 1973. – 215 с.

6. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. Учебное пособие / В.Н. Комиссаров. – М.: ЭТС, 2004. – 424 с.

7. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учебн. для ин-тов и фак. иностр. яз. / В. Н. Комиссаров. - М.: Высш. шк., 1990. - 253 с.

8. Попович А. Проблемы художественного перевода. / А.Попович. - М.: Высшая школа,1980. – 199 с.

9. Рецкер. Я. И. Теория перевода и переводческая практика: очерки лингв. теории пер. / Я. И. Рецкер.– М.: «Междунар. отношения», 1974. – 216 с.

10. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. – П.:Довкілля-К, 2011. – 844 с.
11. Сдобников В.В, Петрова О. В. Теория перевода: (ученик для студентов лингвистических вузов и факультетов иностранных языков)/ В.В. Сдобников, О. В. Петрова. – М.:АСТ: Восток-Запад; Владимир: ВКТ, 2008. – 448 с.
12. Федоров А.В. Основы общей теории перевода: (лингвистические проблемы). / А.В. Федоров - М: Филология, 2002. – 416 с.
13. Швейцер А.Д. Перевод и лингвистика./ А.Д. Швейцер - М.: Воениздат, 1973. – 310с.
14. Baker, Mona. In Other Words: A course book on translation / Mona Baker. - London: Routledge, 1992. - pp 1-78, 180-212, 217-254.
15. Catford, John. A Linguistic Theory of Translation: an essay on Applied Linguistics / J. C. Catford. – London: Oxford University Press, 1965. – 103 p.
16. Koller, Werner. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. / Werner Koller. - Heidelberg/Wiesbaden: Quelle und Meyer, 1992. – 343 S.
17. Nida, Eugene, Taber Charles The Theory and Practice of Translation / Eugene A. Nida, Charles R. Taber. - Leiden: E. J. Brill, 1982. - pp 1-50.

УДК 81-11+81'33

Форманова С.В.
(Одеса, Україна)

ЛІНГВОКОНФЛІКТОЛОГІЯ ЯК НОВА ГАЛУЗЬ ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

У статті обґрунтовується поняття лінгвоконфліктології, розглядаються мовленнєві засоби, які слугують причиною конфлікту, характеризується мовленнєва поведінка комунікантів у конфліктній інтеракції.

Ключові слова: *конфлікт, конфліктологія, лінгвоконфліктологія, конфліктна поведінка, конфліктна інтеракція, конфліктоген.*

В статті рассматривается понятие лингвоконфликтологии, а также языковые средства, которые являются причиной конфликта, характеризуется языковое поведение коммуникантов в конфликтной интеракции.

Ключевые слова: *конфликт, конфликтология, лингвоконфликтология, конфликтное поведение, конфликтная интеракция, конфликтоген.*

The concept of lingvoconflictology is grounded in the article, vocal facilities which serve as reason of conflict are examined, the vocal conduct of communicative participants is characterized in conflict interaction.

Keywords: *conflict, conflictology, lingvoconflictology, conflict conduct, conflict interaction, conflictogen.*